

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci Arias, Societatis Iesv Theologi, Tractatvs
Tres spirituales**

Arias, Francisco

Coloniæ Agrippinæ, 1603

Cap. 12. Notitiam experimentalem de cognitione sui capi ex propria
imbecillitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59574](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59574)

DIFFIDENTIA SVI IPSIVS 134

illud implorabit. Hanc secundam notitiam, voco experimentalem & practi-
cam, quam contendo esse necessariam
ad consequendam veram in Deum fi-
duciam. Atq; hoc dogma tanta exag-
geratione inculcant S. Patres, teste Cas-
siano, vt agens de puritate animi com-
paranda, ita scribat. *Aiunt S. Patres, nō posse ad purum quempiam carnalibus
vitijs emundari, nisi vniuersum laborē suum atq; conatum ad tanta perfectio-
nis finem intellexerit non posse sufficere,
nec eam nisi miseratione Dei & adiuto-
rio comprehendī, non tam tradentis insti-
tutione quā affectu, atq; virtute &
experimentis proprijs eruditus agnos-
cat.* *Cassian. l. 12. c. 13. & coll. 14. c. 7.*

CAPVT XI.

Notitiam experimentalem capi ex pro-
pria imbecillitate.

HANC notitiam experimentalem
consequitur seruus dei, per quo
tidianas mutationes de bono in
malum, & contra, quas in animo sen-
tit. Quisquis enim semel initium fecit
seruendi Deo, cum proposito in cultu
pietatis per omnem vitam perseueran-
di.

di, facile animadvertit se crebrius in
multa & grauia peccata ex leui tentatio
ne delapsum, multoq; tempore in tali
statu, omnis boni in memorie perstitit
se, deinde graui licet sommo vitiorum
obruo & sepulto, ilico cogitatione in-
cidisse de periculo impendentis exilij
aeterni, ac efficaciter motum fuisse ad
vitae emendationem. Notauit item fa-
cile lucem illam & motionem, quae est
gratia praeueniens, nullo suo studio ad-
tregresso in mente exorta, & assensum
se illi praeuuisse. Sed & hoc notauit, se
postquam se diuino cultui constanter
dedit, multis medijs penitentiae, pre-
cibus & meditationum conatum fuisse
nonnunquam aliquem deuotionis ten-
sam a Deo impetrare, nec affectum, sed
potius acidum cum omnis boni fali-
dio remansisse, ac ritum non vitam
in diuinitate a Deo derelictum: alias vero,
cum nulla huiusmodi media usurpa-
uit, se mirabili luce illustratum, prio-
res oes tenebras discussisse, animamque
& ardore caelesti succensam, ut atrocibus
ma quaerque pro Christi nomine per-
peti tormenta paratus fuerit. In hu-
iustia

iusmodi, inquam, mutatione & vicissitudine, homo per experientiam venit in cognitionem suæ imbecillitatis, hoc est, quàm vacuus sit ab omni bono, quodque omne bonum à Deo proveniat.

DOCENT Philosophi, Lunam totum lumen suum mutuari à sole. Si Luna semper esset plena, ignari Philosophiæ id scire nō possent, nisi ex institutione alterius; at quoniam semper plena nō est, facile per experiētiā animadvertūt, ex tam crebra eius mutatione illā nullū lumen habere, nisi à sole. Sic mentes piorū fidelium, ex frequēti mutatione quā in se indies experiūtur, quod nūc sicut quasi caligine quadā offusæ, nunc clarissimā quadā lucem sentiāt, perveniunt ad notitiā experimentalē, quod omne lumen, omneque bonū illis contingat à Deo, eoque verius, quo anima quoad bona omnia atque etiam naturā suam magis pendet à Deo, quā Luna quoad lumen suū à Sole. Ex hac autem notitia experimentalī mox cōsequitur, ut eadem mētes profundissimè se corā Deo abiciāt, & sibi ipsis diffidāt, omne auxiliū & subsidiū à Deo præstolātes.

MERITO autem fideles omnes firmissimè confidere possunt, hoc subsidium diuinum sibi non defuturum. cū enim Deus homini imperet & cōsulat studium veræ virtutis & perfectionis, sciatq; illi deesse vires ad hoc studium persequendum, liquet illum profusa infinita liberalitate & clementia operâ suam homini non denegaturum, tum quia nūquam Deus impossibilia, tum quia auxilium suum promissit, ac re ipsa præstat omnibus etiam sceleratissimis, imò iisdem nonnunquam efficacissima adiuncta præbuit emergendi ex omnibus malis culpæ & pœnæ, in que prolapsi erant, nulloq; ipsorum merito ad magnas gratiæ, gloriæque opes euexit.

HANC philosophiam cælestem Deus populum suum israheliticum docuit, nam cum eos ex Ægypto eduxisset, multisq; ac magnis cumulasset beneficij, ne succedentibus rebus prosperis deinceps insolescerent, suisq; viribus confisi obliuiscerentur Dei, magnis afflictionibus sæpe eos probauit, vt inopia aquarum in solitudine, serpentum morsu, vicinorū hostium persecutione
repen-

DIFFIDENTIA SVI IPSIVS. 138

Repentina interuencione . ut haerentium
aduersarum secundarumque vicissitu-
dine reipsa cognoscerent omne bonū
sibi contingere diuinitus, atque ita sug-
industriæ diffisi se humiliarent, & om-
nem spem & fiduciam in Deo defige-
rent. Hæc enim miseranda hominis cō-
ditio est, prosperitate temporali vel spi-
ritali plus æquo efferri, nec deprimi
vel subijci, nisi flagellis à Deo in corpus
vel animam immisis, quæ crebro ef-
fugere potuisses, si prius se humiliasset,
& imbecillitatem suam agnouisset.

Quod confessus est Moyses cum ad po-
pulum israheliticum ita loqueretur.

*Postquam afflixit ac probauit te Domi-
nus, ad extremum miseratus est tui.* *Deu. 8.*

Dic, o propheta sancte, cur Deus tanta va-
nerate usus est, ut nunc affligeret popu-
lum, quæ liberaret ab afflictione? Sed
mox respōdet, subijciens. *No dices in
corde tuo. Fortitudo mea, & robur ma-
nus mea hæc mihi omnia præstiterunt:
sed recorderis Domini Dei tui, quod ip-
se tuires tibi præbuerit, & impletet pactū
suum, super quo iurauit Patribus tuis.*

TESTIS eiusdē rei optimus est B. AVGV *Aug. in so-
liloq. c. 15.*
G 5 facie-

faciebat in eius anima, egregiè diffide-
 tiam sui didicit, dum in hunc modum
 secum loquitur. Fortissime magnipotens
 Deus, Credebam me fare aliquid, cum
 nihil essem. Cogitabam me esse prudentem,
 & deceptus sum, dixi quid diuus
 essem & nullius egerem, & nesciebam,
 quoniam pauper eram, cecus, nudus,
 miser & miserabilis. Sed nunc video, quo-
 niam si quid boni est parui, vel magni, do-
 num tuum est, & nostrum non nisi ma-
 lum est, & nisi tu custodieris ciuitatè, in-
 vanum laborant qui custodiunt eam. Sed
 dic mihi gloriose Augustine, unde hau-
 seris doctrinam, quæ ad tantam sub-
 missionem diffidentiamq; tui te pro-
 uocaret? Respondet ibidem, Credebam
 mihi sufficere per me, nec percipiebam, quo-
 niam tu regebas me, donec aliquantulum
 te elogasti à me, & cecidi statim in me,
 & vidi, & cognoui, quoniam tu regebas
 me, & quod cecidi, fuit ex me, & quia
 surrexi, fuit ex te. Atq; hæc est experie-
 tia, qua serui Dei, iuuante diuina gratia,
 in notitiam suæ imbecillitatis deueni-
 unt, & suæ industriz diffidunt. Quam-
 quam negandum non est Deum qui-
 buldam etiam sine dicta experientia

DIFFIDENTIA SVI IPSIVS 140

communicare perfectā notitiā sui,
sed in ijs inopiam experientiae, gratiae
suae abundantia compensat, quod pri-
uilegium paucorum est.

CAPVT XIII.

*De tertio medio, quo diffidentia sui pra-
randa est, nempe si à Deo eam
cum perseverantia
petamus.*

SCVT supra monuimus ad cō-
randas cæteras virtutes & Dei do-
na, non negligēda esse media, licet
in his fidendum non sit, sed tām in
Deo, sic ad obtinendam sui diffidentia
non negligenda sunt iam dicta media,
ac imprimis oratio, qua auxilium diui-
num implorandum est, vt perfectionē
huius virtutis imprimis assequamur,
hoc est, vt penitus nobis diffidamus, &
& spēs nostras in Deum proijciamus.
Diffidentia enim hæc est præcipuus
actus eius virtutis, nempe humilitatis,
quæ in lege Evangelica facillè obtinet
principatum, & si quæ alia, hæc maxi-
mè vires naturales hominis excedit, &
ideo